

Diàleg

Conversa amb Irene Rigau

Consellera d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

Frederic Raurell
Director General de la ICCIC

Teresa Triadú
Secretària adjunta
a la Direcció General de la ICCIC

Irene Rigau i Oliver, nascuda a Banyoles, és llicenciada en psicologia per la Universitat Autònoma de Barcelona i diplomada en EGB, especialitat parvulari, per l'Escola Universitària del Professorat de Girona. També és mestra d'ensenyament primari per l'Escola Normal de Girona i mestra de català per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha exercit de mestra, inspectora d'ensenyament i professora universitària.

Des del 1970, va exercir la docència en l'ensenyament públic com a mestra d'educació infantil i primària en diverses poblacions de les comarques de Girona. També és professora d'ensenyament secundari i inspectora d'ensenyament, i ha impartit docència a la Universitat de Girona i a la Universitat Oberta de Catalunya.

Va ser membre del Consell d'Ensenyament el 1980. Ha estat cap dels serveis territorials d'Ensenyament a Girona (1982-1986), secretària del Consell Escolar de Catalunya (1986-1989), subdirectora general de Formació Permanent (1989-1993) i secretària del Consell Interuniversitari de Catalunya (1993-1999).

Ha estat consellera de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya (1999-2003) i diputada al Parlament de Catalunya del 2003 al 2011.

Va ser nomenada consellera d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya pel president Artur Mas i va prendre possessió del càrrec el 29 de desembre del 2010.

> El primer canvi que hi va haver des del seu nomenament va ser el nom del Departament, d'Ensenyament en lloc d'Educació. Quina diferència hi ha?

Hem de tenir en compte que l'escola participa en l'educació dels infants i joves a través de l'ensenyament, que és la seva funció essencial; dóna coneixements als alumnes i eines per afrontar el futur individual i col·lectiu amb garanties; però creiem que l'escola, i el Departament, en última instància, no són els qui han d'educar. Amb aquesta decisió voldríem subratllar que escola i família han de compartir la responsabilitat. Són les famílies les que en primer lloc han d'educar en valors i s'han d'implicar en l'educació dels seus fills. És una coresponsabilitat, una tasca compartida entre escola i família.

> La majoria de docents pensem que és molt important que l'Administració educativa i les escoles treballin juntes i coordinades, tanmateix, sovint es detecta una certa desconexió entre si. El fet de tenir la professió de docent i, per tant, d'haver exercit com a tal dins de l'aula, l'ha ajudada a tenir una visió més real de les necessitats educatives dels nostres alumnes?

L'Administració educativa només té sentit perquè existeixen les escoles; el Govern català, a través d'aquesta Administració, exerceix competències d'organització del sistema i garanteix el dret a l'educació, amb la voluntat de construir una escola catalana en llengua i continguts.

És evident que haver viscut l'experiència docent a l'aula em permet ser conscient de l'alta responsabilitat d'aquesta professió; responsabilitat, d'altra banda, molt ben exercida pels docents del nostre país i sustentada en la vocació.

> Des que va assumir el càrrec, quines són les seves prioritats?

Com bé ha expressat el president Mas en diverses ocasions, un dels objectius de país i del Departament d'Ensenyament és la lluita contra el fracàs escolar. Aquesta és la nostra obsessió principal, aconseguir apropar-nos a les quotes europees en èxit escolar. Que els nostres joves es formin amb èxit, que es graduïn, que no abandonin abans d'hora i que, si poden, continuïn estudiant perquè la formació al llarg

de la vida és fonamental. La formació és un bé que ningú no et pot prendre i per això és important que sumem esforços per aconseguir-ho. Un dels punts centrals serà el pla de la lectura, conscients que la lectura és la porta d'accés al coneixement. Per això ens centrarem a treballar la detecció precoç de les dificultats d'aprenentatge i el foment de la lectura, prioritzar l'aprenentatge de les competències bàsiques i promoure els estudis postobligatoris, en especial la formació professional.

> En el món educatiu hi intervenen dos agents principals: família i escola. Creu que cadascun té clares les seves funcions i responsabilitats en l'educació dels fills i alumnes?

És evident que, com en tot àmbit, sempre hi ha marge de millora, i sabem que generalitzar no és fàcil, ja que hi ha famílies molt implicades en el seguiment educatiu dels seus fills i d'altres que

per diversos motius no s'hi impliquen tant. Des del Departament d'Ensenyament considerem vital el paper de les famílies, i per això acabem de posar en marxa l'espai web Família i Escola, un espai que vol donar eines als pares i mares perquè hi participin activament, perquè disposin dels recursos i de la informació necessària des d'un punt de vista educatiu i des d'un punt de vista de la feina que en aquest sentit poden fer a casa. A data d'avui ja ha rebut més de 41.000 visitants. No ens volem posar al menjador de cada casa, només volem donar eines de suport i reflexió perquè és evident que les famílies són coresponsables de l'educació dels seus fills. Som molts conscients que les expectatives que la família té sobre la vida escolar de l'alumne incideixen molt en l'èxit escolar.

> La implicació de les famílies amb l'escola és molt important. Cal, però, que creguin en el projecte educatiu del centre. Creu que la zona educativa

afavoreix el vincle dels pares amb l'escola? O contràriament, com que les famílies es veuen obligades a portar els seus fills a escoles que els pertoquen per zona sense la possibilitat d'escollir el projecte educatiu que volen per als seus fills, això fa que la seva col·laboració i implicació sigui baixa?

La programació general de l'oferta educativa ha de garantir el dret de l'educació, harmonitzant-lo amb els drets individuals dels alumnes i de les famílies per fer possible, cada vegada més, la conciliació del dret a l'educació amb el dret de triar l'escola.

> Com es pot aconseguir l'equilibri entre la família i l'escola? El context social també hi té a veure. Com es pot vehicular?

És obvi que ni la família ni l'escola són dues realitats aïllades. Tant l'escola com la família estan afectades pel pensament contemporani, l'escala de valors del

moment i en definitiva pel context social. Tot i això, ni l'escola ni la família han de renunciar a la seva funció i ni delegar ni sucumbir davant pressions socials que en contradiguin els valors. Ben segur que avui en dia a moltes famílies els és més difícil que abans saber dir "no". Però també és cert que per saber dir "no" cal fortalesa, formació i convicció. La coherència en l'acció educativa de les famílies és el que enforteix el caràcter dels joves i els permet tenir conviccions sòlides.

> Des de diferents organitzacions educatives, juntament amb el Departament d'Ensenyament, s'està treballant sobre la formació del professorat. D'una banda, la formació contínua per millorar la tasca docent i, de l'altra, la formació inicial per als futurs docents. Què cal tenir en compte a l'hora de planificar aquestes formacions?

Com diuen els experts i els estudis, la qualitat del sistema depèn de la qualitat dels professors.

La tasca docent requereix qualitats personals i professionals. Per això, la formació inicial ha de ser repensada quant als requisits a exigir per accedir a la universitat per formar-se i quant a la incorporació de la formació permanent com a exercici ordinari de la funció docent.

> Ja fa uns quants anys que els alumnes són avaluats des de dins i també des de fora de l'escola. Quin pes creu que han de tenir els resultats obtinguts pels alumnes en les avaluacions externes a l'hora de fer valoracions?

Les avaluacions externes són una eina per conèixer la radiografia de les nostres escoles i alumnes; en definitiva, per conèixer a grans trets la situació del sistema educatiu, per saber quins en són els punts forts i febles. Precisament aquesta eina ens permet fer una tasca de cirurgia fina, d'anàlisi al detall de les mancances i punts forts, de tal manera que ens és més fàcil l'actuació *a posteriori*. Ara bé, sempre dic que les proves no ens han d'obsessionar, són instruments útils de millora però no són la base de la metodologia pedagògica. Assegurar un sistema d'avaluació interna i externa és tenir garantia per ajustar el sistema als seus principis i a les seves finalitats. La cultura de l'avaluació en el conjunt del sistema educatiu permet un millor coneixement del funcionament i dels resultats, que s'ha de posar al servei de la millora i l'èxit escolar.

Les dades cal que siguin llegides en la contextualització adequada i no fer-ne extrapolacions perilloses que, en lloc d'estimular, malmetin la imatge del sistema.

> L'expressió *fracàs escolar* ha estat una de les més utilitzades des de diferents àmbits (premsa, televisió, ràdio i agents educatius), quin significat té per a vostè? No caldria parlar més d'èxit i menys de fracàs?

Aquesta lectura que vostès fan és interessant, cal veure el got mig ple abans que mig buit. Però quan parlem de percentatges, el 30% de fracàs escolar a primària i a ESO i l'abandonament en l'àmbit postobligatori, cal ser conscients que tenim un problema. Per això lluitar contra el fracàs escolar ha de remoure la voluntat de tota la comunitat educativa, ja que la situació actual no ens permet el cofoisme i ens obliga a lluitar per l'èxit. Però hem de saber de quina situació partim.

> Les institucions educatives sovint ens queixem dels canvis constants en els criteris pedagògics que ens arriben des de l'Administració educativa i que són fruit, gairebé sempre, de la politització del sistema educatiu. Creu en un model educatiu estable que es pugui mantenir al marge dels partits polítics que governin? La Llei d'Educació de Catalunya (LEC) podria conduir cap a aquesta estabilitat?

La Llei d'Educació de Catalunya és i ha de ser el marc legal que ha de permetre l'estabilitat política del sistema educatiu a Catalunya. És una llei amb un ampli suport de les forces polítiques parlamentàries i va ser fruit d'un consens molt treballat. És la LEC el que donarà estabilitat al sistema en aspectes fonamentals com el dret a l'educació, l'autonomia de centres, l'avaluació i el finançament d'aquests, etc. Ara bé, els criteris pedagògics s'han d'adequar a l'evolució del sistema i no es poden canviar de manera sobtada i sense informació prèvia.

> Tenint en compte que cada escola té un context i una realitat propis, l'autonomia dels centres escolars pretén millorar l'organització i el funcionament de les escoles segons les seves necessitats?

El reconeixement de l'autonomia parteix de l'acceptació de la diversitat de centres i el rebuig de la uniformitat com a valors del sistema educatiu. Hem volgut diversificar el sistema i possibilitar la creació de nous projectes que afavoreixin la diversitat de centres.

> Darrerament, amb motiu dels resultats obtinguts en comprensió lectora, des del Departament d'Ensenyament s'està treballant en un pla de foment de la lectura. En què consistirà?

Properament el Departament d'Ensenyament presentarà el Pla d'Impuls a la Lectura. És un projecte que ambiciona aconseguir millorar el nivell de lectura dels nostres joves, i és que el fet de saber llegir condiona tots els àmbits. És un aspecte fona-

mental que té una projecció transversal, és a dir, no només parlo de llegir llibres, si sabem llegir podrem, per exemple, interpretar correctament un enunciat matemàtic. El que volem és ensenyar a llegir, ensenyar a utilitzar aquest mètode per interpretar la informació i fer agafar als més petits i als joves el gust per la lectura. Aquest és un dels objectius no només del Departament, sinó també del Govern.

> “El sentit de pertinença és la base de la cohesió d’un país” segons les seves paraules. Ens pot ampliar aquesta afirmació i quin tipus d’intervencions creu que es poden fer des de les escoles? La immersió lingüística ha estat clau en aquest sentit?

Per formar part d’un país, per sentir-s’hi implicat i cohesionat, cal participar del país, dels seus costums, de les seves tradicions, de la seva cultura i de la seva llengua. En aquesta tasca, hi té un paper fonamental l’escola, que és el primer nivell que rep l’alumnat nouvingut. Les nostres aules i el nostre

professorat fan una tasca valuosa ajudant aquests nens i joves immigrants a formar part de la nostra societat. I la llengua és també eina de cohesió. La immersió lingüística ha estat, és i serà una eina d’integració per als nouvinguts. El model d’escola catalana en llengua i continguts és indiscutiblement un model exemplar, avalat internacionalment i gens discutit pels docents que diàriament fan aquesta tasca a les nostres aules.

> Per acabar, un somni: quin és l’objectiu pel qual ha assumit la tasca al capdavant de l’educació del nostre país?

Treballar per oferir la millor educació a les noves generacions i col·laborar des de l’ensenyament a fer de Catalunya un país que mantingui la seva llengua i cultura i que garanteixi la prosperitat i la cohesió social.

Moltes gràcies.

El web: una finestra oberta

Les noves tecnologies, gràcies a la seva immediatesa, són un element de difusió fàcil i, en aquest sentit, el web de l'escola està servint d'aparador de la feina que s'està realitzant sobre l'any Maragall, que ocupa la part central del nostre web <http://thausc.iccic.edu>.

Sant Jordi i els Jocs Florals

Sant Jordi és la diada gran de l'escola. Sant Jordi i el personatge de l'any van agafats de la mà i per aquestes dates, especialment en la data assenyalada, és quan esclata l'escola en formes i colors. S'exposa la feina feta i s'escampa com una heura per tots els passadissos, al terra i al sostre, per les parets i per les columnes. L'ambientació, com molt bé es pot intuir, gira a l'entorn de Maragall i la llegenda de sant Jordi.

Després d'un matí ple d'activitats, a la tarda arriba l'esdeveniment central dels Jocs Florals, en què sempre procurem convidar una persona relacionada amb el personatge de l'any per presidir el lliurament de les roses i dels llibres als guanyadors. Enguany hem tingut el plaer de comptar entre nosaltres amb l'Ignasi Moreta, doctor en humanitats per la Universitat Pompeu Fabra, especialitzat en l'estudi del pensament de Joan Maragall, que acaba de publicar *No et facis cendra. Pensament i religió en Joan Maragall*.

Activitats

Educació infantil

- Aproximació a la figura del poeta a través d'una breu biografia amb el suport d'imatges de diferents moments de la seva vida, en què es pot comprovar el pas del temps.
- Elaboració d'un racó a cadascuna de les aules de parvulari on hi ha un recull d'imatges, poemes i llibres de l'autor. Esdevé un referent de treball dins de la classe per als nens.
- Elaboració d'un retrat de Joan Maragall.
- Treball de diferents poemes, des de la comprensió i la memorització, fins a la plasmació plàstica amb diferents tècniques plàstiques (pintura, ceres, etc.). Els poemes triats són: *La ginesta* (P3), *L'ametller* (P4) i *Les roses franques* (P5).

Educació primària

Cicle inicial

- Conèixer els trets més rellevants de la seva vida i el moment històric que va viure a partir d'un document extret de la revista *Cavall Fort*.

- Treball de diferents poemes des de la comprensió, la memorització i la recitació, i també una representació plàstica. Els poemes triats, a més dels treballats a parvulari, són: *Els Reis*, *Posta de sol*, *Els estels brillen*, *Ai! Caminet, caminet...*, *Vistes al mar*, *Flors del mar* i *La fageda d'en Jordà*.
- Elaboració d'un diccionari a partir de les paraules amb una comprensió més difícil. Aquesta activitat ha afavorit la destresa en l'ús del diccionari i, també, entrar en el món de les definicions (1r curs).
- Observació de l'ametller a partir del dibuix del natural a llapis i pintat amb aquarel·la (2n curs).

Cicle mitjà

- Conèixer el poeta a partir d'una biografia més elaborada que permetrà la confecció per equips d'un eix cronològic de Joan Maragall que afavoreix el treball de síntesi per destacar els moments més importants de la seva vida i obra.
- Escriure'n la biografia i elaborar-ne l'eix cronològic (3r curs).
- Preparació d'una entrevista imaginària al poeta (4t curs).
- Comprensió, memorització i recitació d'una selecció de poemes. A més de tots els esmentats anteriorment, s'hi han d'afegir: *La vaca cega*, *Seguit de vistes al mar* i *El cant de la senyera*.
- Treball de vocabulari i, en aquest context, del sentit literal i del doble sentit.
- Introducció de les imatges poètiques més comunes.
- Escenificació de *La llegenda de Pirene*, peça teatral inspirada en el poema *Glosa* de Joan Maragall.
- Recital de poemes i cançons.

Cicle superior

- Elaboració d'una enquesta aprofitant les noves tecnologies (eines TAC) per conèixer la biografia de Joan Maragall (5è curs).
- Realització de l'eix cronològic de Joan Maragall amb eines TAC (5è curs).
- Visualització i treball posterior sobre el vídeo dedicat a Joan Maragall que TV3 va fer en el programa *El meu avi*. El treball va servir perquè els alumnes s'apropessin més a la vessant humana del poeta (6è curs).

- Comprensió, memorització i recitació d'una selecció de poemes. En aquest cicle s'hi han d'afegir *Bosc de Vallvidrera* i *Tardor*.
- Treball de vocabulari i, en aquest context, del sentit literal i del doble sentit.
- Realització d'una presentació en PowerPoint d'una poesia amb imatges relacionades (5è curs).
- Elaboració d'un mural digital multimèdia (mitjançant Glogster) a partir de poemes per penjar-los a la plataforma (6è curs).
- Confecció d'un mural retrat de Joan Maragall en forma de mosaic.

Educació secundària obligatòria

1r cicle

- Elaboració amb grups cooperatius d'un dossier virtual a partir de la biografia i l'obra de Joan Maragall.
- Creació d'una auca per equips, de mida gegantina, que s'exposa als més petits per donar-los a conèixer el poeta (1r curs).
- Treball de diversos poemes de Nadal i de Sant Jordi. S'hi inclouen *Els núvols de Nadal*, *Pàtria, tradició i poesia*, *La diada de Sant Jordi*, *El cant de la senyera* i *La sardana* (1r curs).
- Treball dels poemes inspirats en arbres, que s'inclouen també en el dossier de poesia: *L'ametller* i *El pi d'Estrac* (2n curs).
- Aproximació a l'obra de *Nausica*, obra dramàtica a partir de l'*Odissea* des de l'àrea de socials (1r curs).
- Aprofundiment i dramatització d'*El Comte Arnau* (2n curs).

2n cicle

- Presentació de l'autor amb PowerPoint i exposició per grups.
- A partir dels enllaços sobre Joan Maragall, els alumnes en grups preparen un fris cronològic amb la biografia i l'obra (3r).
- Dins el dossier "El meu petit jardí botànic", on es treballen les flors i les plantes com a font d'inspiració poètica, s'inclouen per treballar *La ginesta*, *L'ànima de les flors*, *Les roses franques*, *L'ametller*, *El pi d'Estrac* i *Enviant flors* (3r curs).
- Conèixer els indrets geogràfics com a font d'inspiració de *Pirinenques*, *La fageda d'en Jordà* i *Vistes al mar* (4t curs).
- Aprofundir en el Modernisme i l'avantguardisme a través de *La vaca cega*, de Joan Maragall, i *La vaca suïssa*, de Pere Quart (4t curs).
- Conscienciació del poder de la paraula i la llengua a través de *La paraula viva*, que permet treballar la poesia (4t curs).
- Aproximació històrica contemporània a la vida de Joan Maragall: la Setmana Tràgica, les guerres de Cuba i del Marroc, etc. Es treballa per equips i s'exposa cada tema a la resta de la classe.

Enllaços d'interès:

- <http://www.joanmaragall.cat>
- <http://www.xtec.cat/celebracions/2010/anymaragall/index.htm>
- <http://www.auques.cat/tot.php?auca=maragall>
- <http://www.escriptors.cat/.../maragall/>
- <http://lletra.uoc.edu/ca/.../joan-maragall>
- <http://www.enciclopedia.cat/>

Il·lusió i perseverança

Daniel Oorbitg
Director de Restauració
d'Auditgourmet Consulting, SL

Thau Sant Cugat és per mi una escola a la qual dec molt: valors, disciplina, esforç, treball, etc.

Vaig ser alumne de la primera promoció, la que inaugurava l'escola. Érem pocs, molt pocs. Els inicis sempre són durs, també per a les escoles. Comparíem algunes matèries entre cursos; érem tan pocs...

Recordo, que al setembre del 1996, tot celebrant la inauguració, vaig plantar un arbre, un dels que actualment presideixen l'entrada de l'escola. La nova escola, des de l'inici, va suposar una experiència diferent per mi, doncs jo no havia canviat mai d'escola des del parvulari. Tot i això, crec que m'hi vaig adaptar força bé. I van anar passant els anys, i els professors de Thau van anar fent de mi una persona cada vegada més disciplinada amb els estudis, tot i que aleshores ells no se n'adonessin, i és ara quan valoro molt les coses que em van ensenyar i la paciència que van tenir... Recordo un equip de professors força coordinat i unit.

Quan vaig deixar l'escola, els meus companys varen seguir al centre de Via Augusta de la mateixa Institució Cultural de CIC, fent batxillerat, però jo, per proximitat, vaig optar pel centre que em quedava a pocs metres de casa. Vaig començar a treballar al sector de l'hostaleria mentre cursava el batxillerat tecnològic. A poc a poc, m'adonava que m'agradava el sector. S'ha de dir, però, que per part de pare i mare ho porto a la sang o, si més no, és el que he vist quasi sempre. Al cap de poc temps, el meu pare em va ajudar a prendre una decisió força important a la meua vida: introduir-me a l'apassionant món de la restauració i l'hostalatge.

La seva experiència en la docència del sector em va ajudar a crear un pla per a la meua formació. Vaig començar a estudiar a l'actual ESHOB (Escola Superior d'Hostaleria de Barcelona). Primer, el grau mitjà en servei de restaurant i bar i, mentre cursava segon, ho vaig combinar amb el primer curs que més tard m'acreditava com a *sommelier*, i en acabar aquests dos vaig cursar el Postgrau en gestió de restauració i hostaleria. Tot plegat, van ser quatre anys d'estudis molt intensos, ja que si els hagués fet l'un darrere l'altre hauria tardat un parell d'anys més.

Sempre he combinat els estudis d'hostaleria amb la feina, ja que crec que és la millor manera d'anar posant en pràctica els coneixements adquirits i poder convalidar les pràctiques que es necessiten. Durant l'estada a l'Escola d'Hostaleria, vaig treballar a diferents hotels i restaurants. Vaig provar, també, l'experiència de treballar a l'estranger anant a Anglaterra durant una temporada. Més tard, vaig exercir de *sommelier* i de cap de sala.

Va arribar un moment en què necessitava conèixer un altre tipus d'hostaleria i va ser quan vaig entrar a treballar a Fira de Barcelona, al Departament de Restauració. Va ser on vaig aprendre a treballar amb un altre volum; ja no es tractava de gestionar un sol restaurant, sinó diversos, desenes de cambres,

volums de compra molt grans... Una gran experiència fins que se'm va plantejar l'oportunitat d'anar a treballar a fora, aquest cop, una mica més lluny. Amb menys de quinze dies vaig haver de prendre la decisió de marxar a treballar a la República Dominicana, on vaig estar treballant durant una temporada de cap de sala executiu. Un cop més, per mi una experiència d'allò més enriquidora.

Va ser a la tornada quan vaig decidir emprendre un camí que no ha estat el més fàcil, però sí molt emocionant: vaig conèixer la persona amb la que millor em podia entendre professionalment i vàrem decidir fundar Auditgourmet Consulting SL, empresa de la qual actualment sóc copropietari conjuntament amb en Pep Pujol. A Auditgourmet Consulting, ens dediquem a l'assessorament de tota empresa que es dediqui al món de l'hostaleria, hotels, restaurants, bars, botigues gourmet... Hem fet projectes per tot arreu: Marroc, Brasil, Madrid, Barcelona, Aragó, Illes Balears, etc.

Oferim un gran ventall de serveis creats per facilitar la gestió, el disseny i la creació de negocis d'hostaleria. No creiem, com la majoria d'assessors, que calgui elaborar informes extensos i que ningú no llegirà, sinó que creiem que cal posar-se en l'activitat del negoci i en la pell de l'empresari que gestiona el dia a dia amb esforç el seu establiment, tot oferint

proximitat i personalització a cada client. Pensem que no hem d'oblidar que un negoci és precisament això, la negació de l'oci, i cal ser constant, perseverant i professional per portar-lo a terme.

Després d'haver fet memòria d'ençà la meua estada a Thau Sant Cugat, crec que la meua trajectòria professional continua creixent, igual que l'arbre que vaig plantar a l'entrada de l'escola on em vaig fer gran i vaig aprendre durant una època molt important de la meua vida.

auditgourmet
c o n s u l t i n g

Hi ha una fórmula Massagran?

Ramon Folch i Camarasa
(novè fill de Josep M. Folch i Torres)
Escriptor i traductor

A un noi que “tenia fal·leres”,
en el seu centenari

Hi ha una fórmula per a arribar a centenari? Hi ha un elixir de llarga vida? Aquestes dues preguntes les vaig adreçar abans d'ahir a un bon amic meu que acaba de fer cent anys. Es desplaça en cadira de rodes, l'home; però, això sí, conserva plenament les seves personalíssimes i intransferibles facultats intel·lectuals: és a dir, el seu sentit de l'humor, d'una banda, i -cosa potser més important- la seva capacitat innata per a indignar-se contra tot el que l'irrita del món on vivim -que és molt- i de fer-ho saber a qui se li posi a tret, alçant la veu i fins i tot a crits, si cal.

En resposta a la meua interpel·lació, ell es limità a protestar: “Quina pregunta, home! A mi el que m'in-

teressa és saber si hi ha alguna fórmula per a arribar als dos-cents anys!”

Les mateixes preguntes es poden adreçar als autors d'èxits literaris, i afegir-n'hi una altra que sona més moderna: Hi ha una fórmula per a escriure *best-sellers*? Si l'autor d'èxit és sincer us dirà rotundament que no. I si a més de sincer és una mica sarcàstic, afegirà: “Què més voldria jo, que aquesta fórmula existís! A condició que només la conegués jo, és clar, i no pas la competència.”

Però, anem al cas. La pregunta del títol ens l'hem formulada molts -especialment escriptors i crítics literaris- amb motiu del centenari de les *Aventures extraordinàries d'en Massagran* que vam commemorar el 2010, l'any del seu naixement en el primer

fulletó setmanal que, en forma de *suplement*, publicà com a novetat el 7 de maig de 1910 En Patufet, mentre que el darrer fulletó, amb el final de la novel·la, no va aparèixer fins al 28 de gener de 1911.

Un cop més, en el cas de les *Aventures extraordinàries d'en Massagran*, la resposta a la pregunta del títol és: “No, no existeix ni ha existit mai una fórmula Massagran. Davant l'èxit de la novel·la publicada en fulletons setmanals, que va fer que, setmana darrere setmana, augmentés prodigiosament el nombre de subscriptors del setmanari i la seva venda als quioscs, mai el seu autor ni el seu editor no van pensar que havien trobat la pretesa fórmula; ni tan sols van preveure que l'edició en forma de llibre, i molt més tard de còmic, havia d'arribar a un nombre incalculable de reimpressions i reedicions, al llarg de cent anys!”

Només, això sí, Josep Baguñà, l'intel·ligent editor d'*En Patufet*, va quedar tan convençut que la màgia de l'èxit depenia de Folch i Torres (i del seu gran il·lustrador, Joan Junceda), que abans que s'acabés de publicar en Massagran ja encarregà al meu pare la segona novel·la. I una darrere l'altra, les novel·les que en Folch i Torres hauria d'escriure per al fulletó se succeïrien sense interrupció fins a la desaparició del setmanari (i de tota publicació en català) el gener de 1939.

Josep Miracle, en la seva admirable biografia de Josep M. Folch i Torres, explica i descriu pas per pas la gènesi d'en Massagran. Per la meua banda només diré que la prova que el meu pare no va caure en l'error de creure's que amb la seva primera novel·la d'aventures havia trobat la fórmula, és que en la segona, la tercera, i unes quantes més de les primeres que va publicar en fulletó per encàrrec de Josep Baguñà, no intentà pas *repetir* l'èxit, sinó que, al revés, fa l'efecte que ell mateix es buscava com autor d'aquell gènere de novel·les assajant històries ben diverses.

Els escriptors no són apotecaris; no en traurien res d'aplicar una fórmula magistral com ara: 12 grams d'humor, 30 d'intriga, 25 de drama, 6 de tragèdia, 22 d'amor i 5 de final feliç, o truculent, o espectacular, o inesperat. Cal alguna cosa més que, gràcies a Déu, ningú no sap què és.

Un dia em va passar per les mans un llibre nord-americà que es titulava *Com escriure un best-seller*

(llibre que l'autor devia esperar que ho fos). Vull suposar que en publicar-lo devia descobrir amargament que no havia trobat la fórmula que proposava als lectors, i que ni a ell mateix li havia funcionat!

Passo ara a comentar aquest centenari de l'any passat, que encara es continua commemorant amb exposicions, conferències, articles, publicacions, etc.

Contràriament al que sol passar, el centenari d'en Massagran no s'ha celebrat al peu de la tomba d'un difunt. Perquè en Massagran és viu, ben viu; és al carrer, a les llibreries, a les biblioteques públiques i a les familiars. Tan viu que poca gent s'havia adonat que el noi havia arribat als 100 anys! Tan poca gent que potser sense el *despertador* de la Fundació Folch i Torres l'aniversari hauria passat desapercbut.

La Fundació, privada i sense ànim de lucre, té la seu al restaurat Castell de Plegamans, i està dedicada no solament al meu pare, sinó a tots cinc germans Folch i Torres, cada un dels quals destacà en literatura, en pedagogia, en crítica d'art i en museística, tot i que el més popular va ser en Josep M., no pas perquè fos el millor, sinó per la seva dedicació a la literatura infantil i juvenil, especialment a través d'*En Patufet*. Al Castell complim el nostre primer objectiu, que és aplegar l'obra dispersa, abans, dels cinc germans, i recordar i fer conèixer la seva personalitat excepcional. Allà rebem nombroses visites, d'escolars o de persones adultes de totes les edats, que ens confirmen en l'encert i l'eficàcia de la nostra tasca de divulgació. A part de les explicacions del nostre guia de torn -que sovint sóc jo mateix-, projectem als visitants un bon DVD que retrata cada un dels cinc germans, i en situa l'obra en el context polític de la seva època. I tot això sense pagar entrada! No cal dir que aprofito aquesta avinentesa que m'ofereix *Segell* per convidar-vos a tots.

Doncs bé, la Fundació -com ja havia fet el 2004 en ocasió del centenari d'*En Patufet*- trucà a la porta de la Generalitat i va tenir la sort de poder contactar amb la Institució de les Lletres Catalanes, el director de la qual, Oriol Izquierdo, acollí amb interès la nostra iniciativa; i gràcies a la seva col·laboració -complementada amb un ajut de l'Obra Social de la Caixa de Sabadell i amb el suport de l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans- es van poder endegar una colla d'activitats memorables.